

บทคัดย่อ

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการเชื่อมโยง ส่งต่อหรือแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อการบริหารทางเภสัชกรรมแก่ผู้ป่วยอย่างต่อเนื่องและช่วยการส่งต่อผู้ป่วยจากหน่วยบริการปฐมภูมิสู่สถานบริการตติยภูมินั้น มีความสำคัญและจำเป็นที่จะช่วยให้การดูแลผู้ป่วยเกิดขึ้นได้อย่างมีคุณภาพและเพิ่มความปลอดภัยในกระบวนการรักษาพยาบาล ในปัจจุบันยังไม่มีระบบสารสนเทศสำหรับการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยบริการปฐมภูมิสู่หน่วยบริการตติยภูมิรวมทั้งยังไม่มีการออกแบบชุดข้อมูลมาตรฐาน (dataset) ที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลสุขภาพระหว่างหน่วยบริการสุขภาพ

โครงการวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการใช้งานระบบสารสนเทศในการรองรับกิจกรรมการให้บริการเภสัชกรรมปฐมภูมิในร้านยาคุณภาพและความต้องการในการเชื่อมโยงข้อมูลไปยังสถานบริการตติยภูมิ เช่น โรงพยาบาล 2) ออกแบบชุดข้อมูลสำหรับการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างร้านยาและโรงพยาบาล โดยศึกษาและอ้างอิงมาตรฐานข้อมูลระดับประเทศและระดับนานาชาติ 3) ออกแบบในรายละเอียดและพัฒนา ระบบสารสนเทศที่รองรับการบันทึกข้อมูลของผู้มารับบริการกิจกรรมการให้บริการปฐมภูมิในร้านยาคุณภาพ เพื่อใช้ในการส่งต่อและเชื่อมโยงข้อมูลการรับบริการระหว่างร้านยาและโรงพยาบาล 4) ออกแบบในรายละเอียดและพัฒนาระบบสารสนเทศที่รองรับการสรุปกิจกรรมการให้บริการปฐมภูมิในร้านยาคุณภาพ เพื่อใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานระหว่างร้านยาและโรงพยาบาล และ 5) ออกแบบคู่มือการปฏิบัติงาน สำหรับกิจกรรมการให้บริการเภสัชกรรมปฐมภูมิ

มาตรฐานข้อมูลที่มีการนำมาใช้อ้างอิงสำหรับการวิจัยนี้ มีทั้งมาตรฐานระดับชาติและนานาชาติ ประกอบด้วย 1) รายการชุดมาตรฐานการบันทึกข้อมูล คำวินิจฉัยโรคและการส่งออก 43 แฟ้มของสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข 2) บัญชีข้อมูลรายการยาและรหัสยามาตรฐานของไทยของ ศูนย์พัฒนามาตรฐานระบบข้อมูลสุขภาพไทย (ศมสท) ภายใต้แผนงานในสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข และ 3) ศัพท์ทางการแพทย์

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ประกอบด้วยวิธีการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ส่วนหลัก ได้แก่ 1) การวิจัยเชิงเอกสารเกี่ยวกับมาตรฐานข้อมูล แบบฟอร์ม ระบบสารสนเทศที่ใช้ในการบันทึก ประเมิน และรายงาน ข้อมูลผู้ป่วย 2) สัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อศึกษาสภาพ บริบทของกระบวนการทำงาน และระบบสารสนเทศของ หน่วยบริการสุขภาพในการเชื่อมโยงและแบ่งปันสารสนเทศ 3) สนทนากลุ่ม เพื่อวางแผนกระบวนการทำงาน กำหนดแนวทางการทำงาน และมาตรฐานข้อมูลสารสนเทศ เพื่อส่งต่อและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยบริการสุขภาพในการให้บริการบริหารทางเภสัชกรรมอย่างต่อเนื่อง 4) การวิจัยภาคสนาม เพื่อทดสอบการใช้งานระบบสารสนเทศที่มีการออกแบบและพัฒนา และ 5) จัดประชาพิจารณ์เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับระบบสารสนเทศที่พึงประสงค์สำหรับใช้ในการส่งต่อและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยบริการสุขภาพต่างระดับในการให้บริการบริหารทางเภสัชกรรมอย่างต่อเนื่องและส่งต่อผู้ป่วย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยใช้ตัวแทนของหน่วยบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ คือ หน่วยบริการสุขภาพระดับทุติยภูมิ คือ แพทย์ พยาบาล เภสัชกร และบุคลากรทางการแพทย์อื่นๆ เช่น นักกายภาพบำบัด นักโภชนาการ นักสังคมสงเคราะห์ ของศูนย์บริการสาธารณสุข 5 (จุฬาลงกรณ์) สังกัดสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร และเภสัชกรในสถานปฏิบัติการเภสัชกรรมชุมชน (โอสถศาลา) สังกัดคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการวิจัยในท้ายที่สุดได้คัดเลือกกิจกรรมการเยี่ยมบ้านเป็นกิจกรรมทดลองในการออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศในรูปแบบแอปพลิเคชัน เพื่อเพิ่มความสะดวกในการส่งต่อและเชื่อมโยงข้อมูล ลดขั้นตอนและความผิดพลาดการสื่อสาร โดยการพัฒนาจะประกอบด้วย 4 หน้าจอหลัก ได้แก่ ทะเบียนผู้ป่วย กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน นัดหมายและแผน และสรุปผล ซึ่งสารสนเทศในแอปพลิเคชันได้มีการพัฒนาออกรายละเอียดและพัฒนาชุดข้อมูล คู่มือการปฏิบัติงานและการรายงานผลการดำเนินงานตามมาตรฐานข้อมูลอ้างอิงระดับชาติและนานาชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งต่อและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยบริการสุขภาพในการให้การบริบาลทางเภสัชกรรมอย่างต่อเนื่องและส่งต่อผู้ป่วย

คำสำคัญ: มาตรฐานโครงสร้างข้อมูล, ข้อมูล 43 แฟ้ม, ระบบเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลสุขภาพ เยี่ยมบ้าน

ABSTRACT

Integration of health information system for linking information on pharmaceutical care and referral system from primary care to tertiary care institutions to support patient continuity of care needs to develop the exchange system due to the different information system. At present, there is no the health information exchange system and the data standard system working between different healthcare institutions.

The purposes of this research were to: 1) study the needs of health information system to serve activities of primary care services of accredited community pharmacy, and to exchange information with tertiary care institutions e.g., hospitals; 2) design the dataset for health information exchange between community pharmacies and hospitals based on national and international standard references; 3) design and develop the patient data collection of primary care services activities in accredited community pharmacy to serve the referral and exchange health information system between community pharmacies and hospitals; 4) design and develop the report of activities between community pharmacies and hospitals; and 5) design the Standard Operating Procedure (SOP) of activities of primary care services.

Standard dataset in this research covers both national and international references. They are 1) 43 Public Health Data Folders for data collection, diseases diagnoses, and report from the Strategy and Planning Division, Ministry of Public Health; 2) Thai Medicines Terminology (TMT) from Thai Health Information Standards (THIS) Development Center under the administration of the Health Systems Research Institute (HSRI); and the medical terminology.

This is an action research. The methodology of this research includes: 1) documentary research related to standard data set, forms, health information system for patient data collection, evaluation and report; 2) in-depth interview to investigate content and context of working processes and health information exchange system; 3) focus group to plan working processes, identify working guidelines, and specify standard data set for continuous pharmaceutical care services; 4) field study to test the designed and developed health information exchange system; and 5) public hearing to propose the potential health information exchange system between different healthcare institutions of continuous pharmaceutical care services and referral system for chronic care patients.

The data were gathered from healthcare providers of two institutions. We collected perceptions and experience first are from physicians, nurses, pharmacist and other healthcare personnel (such as physical therapist, dietician, social worker) working in the Public Health Service Center 5 (Chulalongkorn) under the administration of Health Department, Bangkok Metropolitan Administration. The other is from a manager and pharmacists working in OsotSala, the community pharmacy under the administration of the Faculty of Pharmaceutical Sciences, Chulalongkorn University.

In summary, the research selected home visit as the experimental activity for health information exchange system in form of an application. This application expedites the exchange and referral system, reduces the working process and communication error. There are four main screens: Patient profile, home visit activity, appointment and care plan, and summary report. The health information exchange system in the application includes the development of data set, standard operating procedure and report based on the national and international standard. This system will be a guideline for the health information exchange system of continuous pharmaceutical care and referral system between institutions.

Keywords: Standard dataset, 43 Public health data folders, health information exchange system, home visit